

Comenia Script

Comenia Script je praktické psací písmo. Pro děti je jednoduché, moderní a současné. Má sloužit jako základní psací tvar, který bude obohacen o individuální tendence každého písaře, který si písmo přizpůsobí. Autorkou písma a doprovodných didaktických materiálů Comenia Script je Radana Lencová. Comenia Script zohledňuje psaní i dysgrafikům a levákům. K nácvičku písma Comenia Script slouží písanky a mnoho dalších didaktických materiálů. Naše škola má Comenia Script zpracovaný do školního vzdělávacího programu.

Vážení rodiče,

zde si můžete přečíst odpovědi na otázky, které na svých webových stránkách uvádí autorka písma Radana Lencová:

Otázky pro autorku písma Radanu Lencovou:

Jaké jsou tendence dnešních písařů?

Připadá mi, a potvrdilo se to i z mých výzkumů, že dnešní děti a dospělí raději používají zjednodušené formy psaní a komunikace vůbec. Tedy jiné než ty, které se učili povinně ve škole. Děti na základních školách velmi záhy opouštějí složitě a spojované písmo, aby je nahradily svojí zjednodušenou formou.

Jaké vidíte řešení v této situaci?

Situace by se dala zlepšit tak, že bychom dětem na základních školách nabídli jednodušší psací písmo než to stávající, a to takové, které by si mohly lépe uzpůsobit svým potřebám a současně by rozvíjelo jejich individualitu. A samozřejmě - aby toto písmo podporovalo čitelnost (obzvláště při rychlém psaní), na rozdíl od současného předlohového písma, které u většiny písařů čitelnost nepodporuje. Comenia Script takovým písmem je.

Proč si myslíte, že děti už nemusí umět psát krasopisným písmem?

Je důležité, aby se děti naučili psát takovou formu písma, která jim bude v běžné písemné komunikaci dobře fungovat, tzn. prakticky a čitelně. Mám bohužel zkušenost, že tzv. "krásná" psací předloha vycházející z krasopisných tvarů (samá smyčka a kudrlinka) pak v praktickém životě jako čitelné písmo tolik nefunguje - obzvláště při rychlém psaní, a následkem toho si musí děti dříve či později své písmo změnit. Především zjednodušit tvary a přizpůsobit písmo celkově sami sobě - svým individuálním potřebám.

Vaše písmo je zjednodušené a každý si k němu může přidat něco svého. Nebude pak ale každé písmo osobité až do té míry, že bude pro ostatní nečitelné?

Jakýkoliv rukopis může být čitelný i nečitelný - záleží na tom, jaký má tvarový základ, a jak se mu věnujeme. Právě proto je základní tvar psacího písma „Comenia Script“ navržený tak, aby se jeho čitelný kód zachoval i při rychlém psaní, individuálním sklonu písma, tvarových obměnách několika písmen, atd.

Kdo se podle vašeho nového písma učí psát?

Písmo bylo připraveno především pro děti na 1. stupni ZŠ, ale mohou se ho naučit psát i dospělí, kteří chtějí mít čitelnější rukopis.

V čem je vaše písmo speciální?

Na písmu nic speciálního nevidím, sleduji jen přirozené grafické tendence dětí i dospělých... Toto písmo je jednoduché, a tím vlastně obyčejné, vycházím například z toho, co se děti naučí sami před vstupem do školy (velké tiskací písmo) a na tuto schopnost dál navazují. Pracují pak s malou abecedou, tvarovými variantami písmen, individuálním sklonem atd. Ve výhodě jsou nyní i leváci, kterým je nabídnuta jiná souslednost tahů, a také dysgrafické děti, pro které je vytvořeno ještě jednodušší písmo „Comenia Script B“.

Jakými nástroji se děti učí psát Comenia Script?

Pro nácvik písma nepotřebujeme žádné zvláštní nástroje, ale běžně dostupné. Pro uvolňování ruky a v začátcích psaní stačí obyčejná tužka střední nebo měkčí tvrdosti. Velmi se osvědčily např. trojhranné tužky nebo tužky s trojhrannou či anatomickou násadkou, na kterých si děti fixují správný úchop. Později, až budou děti písmo více ovládat - a to se pozná nejen z tvarů, ale i z tlaku na tužku -, mohou začít psát perem. Přechod k peru by měl být u každého dítěte individuální, podle jeho schopností.

Jak je to s napojováním písmen?

Pro písmo Comenia Script je specifické, že se písmena ve slově úplně nespojují, ale pouze přiřazují. To je princip renesančních a humanistických psacích písem. Tím se zásadně eliminuje nečitelnost písma při rychlém psaní.

To, že nejčitelnější psací písma jsou buď nenapojovaná, nebo částečně napojovaná, vyplynulo především z mých průzkumů a statistik, a dále studiem dětských a dospělých rukopisů. Aby bylo rukopisné písmo čitelné, děti i dospělí mají tendence ho zjednodušovat, a projevují se často tzv. kurzivou - jako nakloněné nespojené písmo, někdy s možností částečného napojení, někdy i bez napojení. Pak nemají s čitelností problémy. Proto nepovažuji napojování písmen za zásadní, mělo by být spíš minimální.

K čemu slouží fonty Comenia Script?

Fonty Comenia Script jsou pouze doplňkem pro přípravu výuky. K samotné výuce písma nejsou potřeba. Fonty mohou využít například učitelé, kteří pracují s počítačem. Mohou si pak vytvářet vlastní pracovní listy a rozvíjet tak svoji metodiku výuky. Jsou učitelé, kteří fonty nevyužijí vůbec. K výuce písma jim postačí například volné listy z přílohy Praktického manuálu, případně další výukové materiály, které se připravují. Důležité je, aby uměli učitelé písmo sami napsat - do sešitu, na tabuli, kdekoliv. To vidím jako zásadní. Neznamená to, že by měli všechno dětem do sešitu předepisovat (od toho jsou písanky a pracovní listy). Děti nás mají jako vzor a pokud chceme, aby se písmo naučily, měly bychom jim ukázat, že to sami umíme. V současné chvíli jsou k dispozici fonty k písmům Comenia Script A, Comenia Script B. Font Comenia Script universal je řez písma, na kterém se ověřuje, zatím v prodeji není.

TIP:

- Ideální je, když se psací písmo s dětmi učí zároveň i rodiče, mohou si vzájemně s abecedou hrát a rodiče tak budou lépe dětem pomáhat. Můžete jim také písmena či slova předepisovat, používat k tomu čistou liniaturu (A5, A4).

Může nastat s užíváním nového psacího písma generační propast?

Myslím si, že jakási generační propast už dávno nastala. A je to dané tím, jakou formu komunikace používáme. Před 15-20 lety to možná ještě bylo písmo psané (s výjimkou psacího stroje), dnes už to je e-mail, internet, SMS na mobilním telefonu, Skype, ICQ, atd. Je dobré si uvědomit, co dnešní děti potřebují a co budou potřebovat. To, že současné školní psací písmo je při běžném psaní hůře čitelné, je všeobecný jev. A spolu s elektronickou komunikací to přispívá k tomu, že se píše minimálně, a nebo vůbec. Jaký by mělo smysl komunikovat nečitelně a ještě navíc (o proti e-mailu) pomalu?

Jsem i pro to, aby se děti ve školách naučily psát obouručně na klávesnici - to budou v životě jistě potřebovat. V současnosti je to pro většinu profesí nutnost, některá to i vyžaduje. Pokud vím, nikdo pro děti takové kurzy "psaní na stroji" ve škole nedělá, ale myslím si, že by to stálo za to. Na zahraničních školách je to již běžná věc...

Z mých průzkumů rukopisného písma vyplynulo, že dnešní písaři - děti i dospělí, bez ohledu na to, zda existuje Comenia Script nebo ne, dávají přednost jednoduššímu stylu psaní a nechávají se inspirovat tiskovými písmi, kterými jsou obklopeni a sami je ve své komunikaci používají.

Praktická zkušenost je totiž taková, že důsledně spojené psací písmo s klíčkami nahoře a dole při běžném psaní po sobě někdy nepřečtou ani sami písaři, ani jiný písař píšící tímto stylem, natož dítě, které píše zjednodušenou formou písma (např. kurzivou = nakloněné tiskací písmo).

Když jsem byla malá, učila jsem se pochopitelně ve škole normativní styl jednotazného písma. Docela mi to šlo, měla jsem dokonce jednu z nejhezčích písanek ve třídě. Přesto jsem měla problém se čtením dopisů a pohlednic od rodičů a babiček, které mi posílali do školy v přírodě a na pionýrské tábory. Každý psal jinak, a když to nevypadalo tak, jako v písance nebo jako písmo paní učitelky, nemohla jsem to přečíst... Nejlépe se mi asi četlo písmo táty, které bylo podobné tiskacímu písmu v čítance, a nebo písmo babičky, která psala na první pohled pěkným spojovaným písmem, ale zjistila jsem, že ve skutečnosti píše každé písmenko zvlášť.

Co se týče tvarů písma Comenia Script, byly navrženy pro potřeby čitelného písma současných písařů (dětí i dospělých), samozřejmě s přesahem potřeb psaní do budoucna. Podle "expertů na budoucnost" (viz ČT 2. 11. 2009, pořad Milénium), by se v budoucnu mělo psát rukou minimálně nebo vůbec, skoro všechny psací úkony budeme dělat pomocí počítače, dotykového displeje, tabletů, atd...

Jsou děti, a není jich málo, které Comenii Script například nikdy neviděly, ale samy od sebe a z nutnosti čitelnosti začaly psát zjednodušenou formou písma (např. kurzivou). Ty pak mohou pak narážet na "nečitelnost" písma svých rodičů, jejichž písmo je ve srovnání s kurzivou nebo s Comenia Scriptem hůře čitelné. A jak už jsem napsala výše - stává se, že

písmo po sobě nepřečtou ani oni sami.

Kromě toho je zde další zkušenost, často i nepříjemná, kdy český student vyjede na stáž do zahraničí a nemůže zde svůj český spojovaný rukopis uplatnit - nikdo to po něm prostě nepřečte...

Naopak děti píšící Comenia Scriptem (či kurzivou) mají tu výhodu, že po nich písmo přečte skoro každý. A v tom vidím kvalitu a funkci rukopisu - jde přece o komunikaci, která by měla být srozumitelná:

1) mě samotnému (musím to po sobě přečíst)

2) ostatním, pro které je psaný text určen.

Při výuce psaní Comenia Scriptem se samozřejmě počítá i se čtením běžného psacího písma, ale až poté, co si žáci dobře osvojí psaní Comenia Scriptem. Při čtení běžného psacího písma by se také mělo postupovat individuálně s ohledem na schopnost žáka.